

Riktlinjer för folköls- och tobakstillsynen innan föreslagen förändring

Tillsynsbesök

Varje anmält försäljningsställe som säljer folköl och/eller tobak ska få ett årligt tillsynsbesök.

Tillsynsbesöket registreras i det gemensamma ärendehanteringssystemet för tillsyn, OL 2.

Vid tillsynsbesöket ska tillsynspersonalen:

- Överlämna aktuell information om bestämmelser i tobakslagen/alkohollagen.
- Försäkra sig om att försäljningsstället har ett egenkontrollprogram som är anpassat efter verksamhetens behov och förutsättningar.
- Försäkra sig om att det på försäljningsstället finns minst en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut tobaksvaror till den som inte har fyllt 18 år. Uppmärksammar butiken på lämpligheten av att ha åldersdekal för folköl.
- Försäkra sig om att lösa cigaretter eller förpackningar med färre än 19 cigaretter inte säljs på försäljningsstället.
- Försäkra sig om att den marknadsföring som förekommer på försäljningsstället inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak. Kontrollera att det inte finns reklamskyltar utanför försäljningsstället.
- Informera om att inköpsstudier kommer att genomföras.
- Tillsynsbesöket dokumenteras.

Inköpsstudie

Varje år genomför varje stadsdelsnämnd minst en inköpsstudie rörande tobak och/eller folköl.

En inköpsstudie går ut på att låta 18-åriga ungdomar göra inköpsförsök av tobak/folköl på försäljningsställen utan att visa legitimation. Enligt tobakslagen/alkohollagen ska försäljaren förvissa sig om att mottagaren har rätt ålder.

Försäljningsstället ska få information om att inköpsstudien ägt rum.

Har näringsidkaren sålt tobaksvara/folköl vid inköpsstudien sänds skriftlig information till företrädaren för försäljningsstället.

Återköp av tobaksvara/folköl sker i anslutning till inköpsstudien.

Tillsynsärende

Har näringsidkare sålt tobaksvara/folköl vid en inköpsstudie ska ett kontrollköp genomföras efter det att lämplig information överlämnats till näringsidkaren. Säljer butiken återigen tobaksvara/folköl vid kontrollköpet ska ett tillsynsärende initieras.

Tillsynsärende initieras även när försäljningsstället de facto har sålt tobaksvara/folköl till underårig eller på annat sätt överträtt bestämmelse i tobakslagen/alkohollagen. Att ett tillsynsärende initieras registreras i OL2.

I varje tillsynsärende fattas beslut. För tobaksärenden är besluten antingen att avskriva tillsynsärendet, meddela föreläggande, meddela föreläggande eller förbud med vite. För folkölsärenden antingen att avskriva tillsynsärendet, meddela varning eller meddela förbud att sälja folköl under 6 eller 12 månader.) Besluten fattas i enlighet med den delegationsordning som finns i respektive nämnd. Varje beslut registreras i OL2 och är därmed sökbar för uppföljningar.

Varje stadsdelsnämnd svarar för att de beslut som fattas med stöd av alkohollagen meddelas berörda myndigheter (Statens folkhälsoinstitut, länsstyrelsen och polismyndigheten i Stockholms län).

I varje tillsynsärende kommuniceras underlaget för beslut med butiksinnehavaren. Ett yttrande begärs in tillsammans med försäljningsställets egentillsyns/egenkontrollprogram.

Om stadsdelsnämnd överväger att meddela förbud mot folkölsförsäljning ska en remiss sändas till polismyndigheten. Remissblankett finns i OL2.

Tillsynspersonalen ska kunna legitimera sig i samband med tillsynsbesök och i samband med återköp vid inköpsstudier.

I varje tillsynsärende kommuniceras underlaget för beslut med butiksinnehavaren. Ett yttrande begärs in tillsammans med försäljningsställets egentillsynsprogram/egenkontrollprogram. .

Har begärda åtgärder vidtagits enligt tobakslagen kan ärendet avskrivas från vidare handläggning genom ett särskilt beslut. Vid nästa tillsynsbesök på försäljningsstället följs avskrivningsbeslutet upp. Det kan vara lämpligt att besöka försäljningsstället i anslutning till att beslutet meddelas.

Medverkar handlaren inte i utredningen eller vidtas inte efterfrågade åtgärder ska ett lämpligt föreläggande meddelas med stöd av tobakslagen. I första hand ska föreläggandet ställas utan vitesbelopp. Föreläggandet ska innehålla en konkret åtgärd som ska vara uppfylld inom ett visst datum. Följs föreläggandet avslutas ärendet.

Har rättelse inte skett inom den föreskrivna tiden ska ett nytt beslut fattas om föreläggande med vite. Ett förbud förutsätter ett lagstöd i tobakslagen för det konkreta beslutet. Ett förbud ska meddelas med vite.

Vitesbeloppet ska fastställas till ett belopp med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt som kan antas förmå honom att följa det föreläggande. Vitesbeloppet bör inte sättas lägre än 5 000 kronor.

Vidtar handlaren de efterfrågade åtgärderna avslutas ärendet efter ett konstaterade att bristen är avhjälp. Är förhållandena sådana i föreläggandet att det är något som ska kontrolleras upp på försäljningsstället ska detta göras inom den tid som föreläggandet förskriver. Normalt innebär detta ett nytt tillsynsbesök eller ytterligare ett kontrollköp.

OL2

Stadsdelsnämnderna ansvarar för att registrera uppgifter om försäljningsställen för folköl och tobak m.m. i ärendehanteringssystemet OL2.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ska förvalta ärendehanteringssystemet OL2.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för kommunikation, uppföljning och revidering av riktlinjerna.

Varje stadsdelsförvaltning ska lämna grunduppgifter till socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen. Uppgifterna avser stadsförvaltningens adress telefon o.s.v. Dessa uppgifter ligger sedan till grund för mallar och dokument i programmet.

Varje försäljningsställe ska läggas in i systemet. Av inmatningsformuläret framgår vilka uppgifter som ska läggas in. Uppgifterna berör försäljningsstället, ägaren och vad anmälan avser. Upphör ett försäljningsställe ska detta markeras. Tillkommer nya försäljningsställen ska de nytt försäljningsställe läggas in.

Tillsynsdelen

I samband med att stadsdelsförvaltningarna gör tillsynsbesök på försäljningsställena ska detta läggas in i systemet. I tillsynsdelen kan stadsdelsförvaltningen bland annat få fram uppgifter på vilka butiker som inte besökts under året.

Händelser

Till varje försäljningsställe knyts olika händelser. I OL2 finns ett register på olika händelser som ska användas av stadsdelsförvaltningarna.

Tillsynsavgiften

Tillsynsavgiften är 1 500 kronor för folköl och 1 500 kronor för tobak. Säljer handlaren både folköl och tobak är tillsynsavgiften 2 000 kronor. Tillsynsavgiften ska debiteras en gång per försäljningsställe och år.

Debiteringen sker årligen innan februari månads utgång av socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen.

För de övergripande kostnaderna i staden får socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen ut en avgift. Fördelningen sker efter antal försäljningsställen som finns registrerade i OL2.

Med övergripande kostnader avses ärendestödet OL2, omkostnader för utskick och tryckning av material, utbildning för handlare med personal samt rekrytering och administration av inköpskontrollanterna.

Senast i samband med fakturering ska varje stadsdelsnämnd ha upprättat en tillsynsplanering för året.

Om ett nytt försäljningsställe tillkommer ska debitering ske med full avgift fram till och med juni. Om ett försäljningsställe tillkommer från den 1 juli debiteras hälften av tillsynsavgiften.

Inga avbetalningsplaner medges på tillsynsavgiften.

Att debitering av tillsynsavgift skett ska läggas in som en händelse i OL2.

Att påminnelse gått ut till ett försäljningsställe ska läggas in som en händelse i OL2.

Att inkassokrav gått ut till ett försäljningsställe ska läggas in som en händelse i OL2.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen ansvarar för att uppgifter om debitering läggs in som händelser i OL2.

Om försäljningsstället fysiskt inte ligger i en stadsdelsnämnds geografiska område svarar socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden för tillsynen och debiteringen av försäljningsstället.

Anmälan om försäljning av tobak och/eller folköl ska läggas in i OL2 senast inom en vecka från att den kommit in till respektive förvaltning. Inom en vecka ska även uppgifter om tillsynen och fakturering vara inlagda i systemet.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ska årligen till kommunfullmäktige återrapportera stadens arbete kring tillsynsarbete gällande folköl och tobak. Deras uppdrag blir även att säkerställa att stadsdelarna årligen upprättar tillsynsplaner samt genomför systematisk tillsyn av de debiterade försäljningsställena.